

HEDENDAAGS PRIMITIVISME

Zondag 10-3-1963

HEDENDAAGS PRIMITIVISME

Volwassen worden - een zaak van groei van het mensdom, van evolutie. Nu is de mensheid nog jong - 1000.000 jaar. Het eerste leven +/- 2700 miljoen jaar. En de hedendaagse mens (de sapiens) is nog zeer jong - 30.000 jaar. En daarvoor is hij +/- 6000 jaar historisch. En reeds nu omspannt hij de wereld door de bevolkingsmassa en door de technische mogelijkheden van wetenschap en culturele communicatie. Door de enorme vlucht van de wetenschap is op alle gebieden des levens het primitivisme overwerldigend geworden. Slechts weinigen aanvaarden dit niet en streven naar individualisatie (integratie). Allen die dit doen zijn modern te noemen.

Wat betekent primitivisme? Oorspronkelijkheid. De huidige primitieve volkeren zijn de oorspronkelijke homo sapiens. Ons wereldbeeld correspondeert met onze psychische en geestelijke ontplooiing. De primitief is het kind der mensheid. Eerst de pithecanthropos, dan de neanderthaler, vervolgens cro-magnum type en tenslotte de homo sapiens.

De primitief reageert voornamelijk uit onbewuste motieven.

De techniek is in een steeds versnellend tempo bezig zich te voltrekken. De laatste 60 jaar is het tempo duizelingwekkend evenals de bevolkingstoename, zodat steeds meer mensen in het duister tasten, terwijl zij tevens over uiterst gecompliceerde resultaten van het wetenschappelijk denken beschikken. (Vandaar dat ik spreek over het hedendaagse "primitivisme". Zij kunnen de werkelijkheid niet aan met hun Ik-bewustzijn.) Zonder eerbied voor dit denken, omdat zij het niet vatten, zoals zij überhaupt het denken niet vatten. Het "gaat hun verstand te boven". Dit is niet kleinerend bedoeld.

Het verstand van de massa komt niet boven de middelmatigheid uit en het moderne wetenschappelijk denken is duizelingwekkend toegespitst en verbluffend naar analytisch doorzicht, inzicht en vermogen.

(inlas)

Politici en technocraten houden de ontplooiing, de groei tegen door hun achterlijkheid en conservatieve instelling. Daarom verzekeren zij zich overal de zeggenschap over de massa-communicatie middelen. Politici en massa behoren door de democratie bijeen. Voor de politici wordt geen enkele vakkennis vereist en als massamensen kunnen zij voor de innerlijke groei der massa niets doen. (einde inlas)

Terwijl bevolkingstoename en wetenschap het eenworden der wereld bevorderen, werken de politici door hun verouderd denken en de economische voormannen hun tegen. Het gedoe van beide laatste categorieën kan de massa wel volgen*, maar het belemmert haar rijping.

*Dit "volgen" is mogelijk, doordat de denkbeelden der politici verouderd zijn en uitgaan van vaderland, staat, volk, souvereiniteit - goeddeels overleefde begrippen, maar nog levend in de psyche. Hierbij ook te noemen: Sic vis pacem para bellum. Het Romeinse Rijk berustte op verovering. Het Ik-bewustzijn kan hier niet corrigerend optreden. Ook is er identiteit met de economische voormannen = het eigenbelang, de hebzucht, die steeds meer geprikkeld wordt "dank zij" het wetenschappelijk denken.

Hoe is dit alles zo gekomen?

Eeuwen lang is het denken verheerlijkt. "Gebruik je verstand" enz. Ik sprak daar reeds over. De vrouw en het vrouwelijke d.w.z. het gevoel en de intuïtie werden geminacht. Altijd met je verstand te rade gaan:

steeds verder gaande extraversie en afbraak van de spontaniteit = vrijheid. Natuurlijk kunnen wij niet altijd spontaan handelen. Er is ook nog de cultuurcanon. Spanning tussen deze en het spontane is de bron der culturele ontwikkeling.

Afbraak van de spontaniteit: "zou ik dat wel doen?", "Is het wel verstandig?" Misschien niet. Het kan verstandiger zijn om een grote baan aan te nemen i.p.v. missionaris te worden of leeuwentemmer, of een wetenschappelijk werker (in de studeerkamer, niet in de fabriek). Maar daarom is de baan nog niet juist. Het is een moordaanslag aan de eigen spontane eigen vrijheid.

"Is het wel verstandig met hem om te gaan?" "deze vrouw te trouwen?" Zouden we wel kinderen nemen? Ze zijn zo duur."

Spontaan niet verwarren met impulsief. Spontaniteit = handelen overeenkomstig het eigen wezen, karakter en aanleg; onbevangen zijn. Een impulsief mens biedt weinig weerstand tegen de invloeden van buiten.

Afbraak van de spontaniteit en extraversie: vervreemding van het eigen wezen, van het innerlijk, de aanleg, van de onmiddellijke creativiteit. Het Ik en het onbewuste zijn uit elkaar geraakt, waardoor het Ik in creatief opzicht verdort en wegens zijn middelmatigheid de mens weinig kan helpen, want geestelijk creatief is het middelmatige Ik niet. Ook onder wetenschapsmensen is de nood groot: de specialisatie, die in strijd is met het begrip totale mens, omdat de specialist geheel gericht is op een voor de collectiviteit belangrijk deel-werk, waar hij vreselijk veel van afweet. Het onbewuste valt het Ik aan om zijn aandacht te wekken voor de noodtoestand, waarin de totale mens (het individu als totaliteit) verkeert. Een totaal-mens zijn: deelhebben aan het gehele leven, niet alleen het geestesleven en dat dan nog beperkt tot het verstand. Ook het hart

moet meedoen. ("Het hart" is meer dan verliefdheid.)

Het Ik-bewustzijn dat in het duister tast is even rampzalig als dat, dat zijn felle licht laat schijnen op een onderdeelje. Beide zijn extravert.

Geëxalteerd bemoeit hun Ik zich enkel met de buitenwereld en (luistert) niet (naar) met de binnenwereld, die dit niet accepteert.

Wij zijn bewustwording, een doorgaand proces van aanleg tot zelfverwerkelijking. Afsluiting van het innerlijke betekent niet, dat het gaat slapen; het blijft actief en projecteert buiten het Ik om zich op de buitenwereld. (Dit is primitief)

Projectie: vastzitten aan de buitenwereld. Gefacineerd door de buitenwereld, waartegenover het Ik machteloos staat, omdat het haar* niet begrijpt. *de buitenwereld, die dus steeds onpersoonlijker wordt. Omdat de mensen niet meer totaal zijn, willen zij alles hebben; vervolmaking van buiten af. Dat hierbij het verstand zo'n grote rol speelt, kan niet gezegd worden.

Het ronddraaien der massa's. Het alles willen zien. In dit verband de T.V. De T.V. als middel tot voorlichting en onderricht. (Nog slecht in de aanvang).

De stormloop op de tentoonstellingen; De stormloop op de Mona Lisa in Amerika. Het toerisme en de kennismaking met vreemde volkeren en hun zeden en gewoonten. Dit alles is niet zinloos zonder meer. Het wijst op het zoeken naar het algemene, op wat vroeger door andere volkeren en godsdiensten is gezegd en is geworden.

De westerse mens moge zich inbeelden wat hij wil, hij is nog onvolwassen en maakt mementeel een regressie door. De ontwikkeling van het Ik in het Westen is indrukwekkend, maar heeft thans

heel sterk een negatieve werking.
Het Ik hangt n.l. in de lucht, behalve
bij de uitzonderlijke enkelingen.

Het toekomstig lot der mensheid hangt af
van de creatieve enkelingen, die zich als
modern mens bedreigd en verloren voelen
of hier al boven uit zijn. Alle creativiteit
verwerkelijkt zich in de enkeling en in
haar heeft alle collectieve creativiteit zijn
oorsprong.

Deze enkeling, zowel de grote baanbre-
kers als de talrijker groep der kleinen
enkelingen zijn creatief en "revolutionair".
(Inlas)

Het creative individu is de "werkplaats"
voor de nieuwe gedachte. In die
"werkplaats" worden nieuwe ideeën uit
oude gemaakt. (einde inlas)

De moderne mens beleeft zijn eigen tijd.
Hergeeft zijn Ik zijn waarde: distancieren
en kritisch beschouwen, oordelen, een
eigen oordeel. Het Ik van de massa-mens
is zwak en laat zich overweldigen door de
suggesties van de buitenwereld. Ook
luistert hij naar wat zijn innerlijk hem zegt:
gevoel en intuïtie. Dit is voor de massa-
mens onmogelijk wegens zijn extraversie.

En hij luistert naar de modern kunst-
naars die eventueel aan zijn gevoel en
intuïtie appeleren. Elk serieus verzet
tegen de leegte geworden normen en
opvattingen heeft zijn aandacht. Elk
serieus zoeken naar contact tussen
anders denkenden (doorbreken van
grenzen). Natuurlijk neemt zij kennis
van de moderne dieptepsychologie en
van wat deze hem over de psyche in het
algemeen en over de eigene in het bijzon-
der verteld. Dus let hij op zijn dromen en
vraagt eventueel raad. Hij probeert dit
alles te verstaan en te begrijpen. Zoekt
wisselwerking met gelijkgezinden zowel
abstract als concreet. Zoekt gemeen-
schap.
